

kunst & media

‘Er is in heel de wereld geen stad die het beter doet dan wij’

BJÖRN STENVERS, directeur Samenwerkende Musea Amsterdam

VPRO-directeur laakt staatssecretaris Dekker

AMSTERDAM – Volgens VPRO-directeur Lennart van der Meulen heeft staatssecretaris Sander Dekker de schijn van politieke partijdigheid te-
gen, nu hij oud-VVD-collega Bruno Bruins heeft benoemd tot voorzitter van de Raad van Toezicht van de NPO. Volgens Van der Meulen probe-
ren regeringen steeds meer grip te krijgen op de publieke omroepen.

Kaash Uniek universum van beeld, geluid en beweging

Choreograaf Akram Khan blaast sleutelwerk nieuw leven in

Akram Khan bouwde in vijftien jaar een indrukwekkend oeuvre op. Zijn *Kaash* uit 2002 is morgen opnieuw te zien. ‘Door deze choreo-
grafie heb ik mijn eigen stem ontdekt.’

JACO. ALGRA

‘Wat als’ is de vertaling van het Hindoe-
staanse woord *Kaash*. Wat zou er gebeuren, droomde de Brits-Bengaalse danser en choreograaf Akram Khan (41) dertien jaar gele-
den, als hij samen met componist Ni-
tin Sawhney en beeldend kunstenaar Anish Kapoor een voorstelling zou maken? Als ze mythologie en weten-
schap, klassiek en modern, oosters en westers, mannelijk en vrouwelijk, snelheid en stilstand zouden combi-
neren?

Het resultaat was een uniek univer-
sum van beeld, geluid en beweging, waarin energie door individuele dan-
serslichamen wervelt en door de ruimte uitwaaiert, ritmische en visu-
ele patronen uit het niets ontstaan en
weer uit elkaar vallen en gaandeweg
een nieuwe dansvorm opdoemt:

‘Een donkere ster die de wereld op
zijn kopt zet’, schreef de pers, ‘een
voorstelling die het publiek adem-
loos achterlaat, verlangend naar

advertentie

LOS ANGELES CALIF. FEBRUARI

SOUL BROTHERS

LET'S CELEBRATE

SPECIAL GUEST: RE-PLAY

15 EN 16 JANUARI IN CARRÉ

Beeldrecht: Boudier / Intra

Akram Khan maakte *Kaash* in samenwerking met componist Nitin Sawhney en beeldend kunstenaar Anish Kapoor.

FOTO: JEAN LOUIS FERNANDEZ

meer.’ *Kaash* beleefde een wereldwij-
de tournee, Khan ontving tal van
prestigieuze prijzen.

Een reeks succesvolle producties
volgde, waarvoor Khan samenwerkte
met grootheden op uiteenlopend ge-
bied: choreograaf Sidi Larbi Cher-
kaoui, ballerina Sylvie Guillem, ac-
trice Juliette Binoche, componisten Steve
Reich, Jocelyn Pook en Ben Frost,
beeldend kunstenaars Antony Gorm-
ley en Tim Yip, schrijvers Hanif Ku-
reishi en Karthika Nair.

Khan: ‘Dit is de eerste keer dat ik
een bestaande choreografie nieuw
leven inblaas. *Kaash* neemt een spe-
ciale plaats in mijn hart in, ik be-
schouw het als mijn sleutelwerk. De
dialoog met Sawhney en Kapoor was
erg stimulerend. Op een bepaald mo-
ment in het creatieproces liepen on-
ze rollen als componist, vormgever
en choreograaf totaal door elkaar.
We wisselden ideeën uit over de Hin-
doestaanse mythologie, de *Mahab-
harata* en de verschillende kanten
van de god Shiva, die schept en ver-
nietigt. Maar ook over de link met

wis- en natuurkunde, chaostheorie,
zwarte gaten. Dat was de voedings-
bodem voor het stuk.”

De mélange van meetbare werke-
lijkheid en mythe, harde getallen en
illusie, weten en andersoortig be-
wustzijn vormt de basis voor Khans
hele oeuvre en is geënt op de uiteen-
lopende dansvormen waarin hij zijn
lichaam heeft getraind.

De vonk slaat over als hij Michael
Jacksons breakdance ziet, die de jon-
ge Khan imiteert. Zijn moeder, net als
zijn vader geboren in Bangladesh,
brengt hem de beginselen van de
Bengaalse volksdans bij, zodat hij
iets van haar cultuur meekrijgt. Op
zijn zevende stuurt ze hem naar de
Academy of Indian Dance in Londen,
Khans geboorteplaats, waar hij les
krijgt van de grote meester Sri Pratap
Pawar.

Tien jaar is Khan als hij in de voor-
stelling *The Jungle Book*, *The adven-
tures of Mowgli* danst en op het podi-
um staat naast Ravi Shankar. Het jaar
daarna toert hij rond de wereld met
The Mahabharata van Peter Brook.
Op zijn achttiende debuteert Khan

in een kathakolorécital. Complexe
en strakke ritmische patronen, ultra-
snelle gracieuze draaiingen om de li-
chaamsas, exact gearticuleerde ex-
pressieve poses – hij beheerst ze op
hoog niveau. Hij blijft optreden in de
klassieke Aziatische dansvorm, maar
slaait op zijn twintigste ook een ander
pad in.

**De vonk slaat
over als Khan
Michael Jacksons
breakdance ziet**

Khan gaat moderne dans studeren
aan de academie van Leicester en la-
ter in Leeds. ‘Mijn lichaam raakte in
de war,’ zei hij daarover. ‘Het gevolg
was dat mijn docent klassieke dans
me verweet dat ik geen pure kathak
meer deed en mijn docent moderne
dans vond dat er iets buitenaards
was aan mijn manier van bewegen.”

Dus gaat Khan op zoek naar zijn
eigen synthetische theaertaal. In
2000 richt hij zijn eigen gezelschap
op. Twee jaar later gaat *Kaash* in
première.

Daarin dansen vijf dansers voor
een achterdoek van Kapoor met een
zwart vierkant in het midden, dat uit
meerdere lagen bestaat. In het licht-
ontwerp van Aideen Malone fluctue-
ren lichtkleur en -sterkte. Een pulse-
rend oplichtende rode rand om het
zwarte vlak heen zorgt voor een illu-
sie van ultieme diepte. Sawhneys
muziekcompositie is gebaseerd op
tijdscycli van zeven, drie en vier tel-
len, die de beweging van oerknal tot
het weer samenkomen van losse de-
len verklanken.

De dansers die morgen *Kaash* in de
Stadsschouwburg brengen, zijn alle-
maal nieuw en opgegroeid in uiteen-
lopende culturen. Twee van hen, de
zussen Sadé en Kristina Alleyne, be-
gonnen net als Khan met break-
dance. De cirkel is rond.

**Akram Khan Company: Kaash, 6/1 in
Stadsschouwburg.**

Beeldrecht: Boudier / Intra